

9 April 2021

Geachte Informateur en de Fractievoorzitters van VVD, D66, CDA, CU, PvdA, GL en SP

Met betrekking tot de Coalitievorming, verzoeken wij u om onderstaande punten mee te nemen en uiteindelijk te verankeren in het Regeerakkoord.

- Erken de landbouw en de bosbouw als fundament voor de Nederlandse circulaire bio-economie. Waardeer duurzame biograndstoffen als serieuze en onmisbare optie om klimaatdoelstellingen te halen en als een impuls voor een nieuwe duurzame maakeconomie.
- Stimuleer hoogwaardige toepassing van biograndstoffen en maak tegelijkertijd duidelijk welke toepassingen noodzakelijk zijn in de energie- en brandstoffensectoren om de afgesproken CO₂-reductie te realiseren.
- Werk aan een breed draagvlak, door de borging van duurzame sourcing en toepassing van biograndstoffen, steeds verder te verbeteren en niet-duurzame productie en toepassingen nadrukkelijk uit te sluiten. Koppel de (aflopende) stimulering van energietoepassingen waar mogelijk aan hoogwaardige toepassingen in chemie, voeding en bouwmaterialen.
- Neem regie en zorg ervoor dat de betrokken ministeries een gecoördineerd beleid voeren

Toelichting

De ondertekenaars van deze brief vormen een brede coalitie die werkt aan verstandige en hoogwaardige toepassing van biograndstoffen (biomassa). Wij pleiten voor een transitie naar een duurzame en circulaire bio-economie, waarin bio-grandstoffen op basis van waarde-maximalisatie benut worden. Wij bieden u hierbij vier handvatten aan om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen én om de Nederlandse economie te versterken. Biograndstoffen zijn nodig om de klimaatdoelstellingen te halen. Ze dragen bovendien bij aan de opbouw van een nieuwe duurzame maakeconomie. In biomaterialen is de CO₂, die planten tijdens de groei hebben opgenomen, opgeslagen. Land- en bosbouw kunnen een positieve bijdrage leveren aan de klimaatdoelstellingen.

Wij bouwen voort op het SER-advies '[Biomassa in Balans](#)', waarbij duurzaamheid een voorwaarde is voor productie en gebruik van biograndstoffen. Met deze aanpak kunnen we stappen zetten om de controversie rondom 'biomassa' achter ons te laten (al zullen er altijd discussiepunten blijven) en de transitie naar een emissievrije economie voortvarend op te pakken. Onze vier handvatten:

1. **Erken de landbouw en bosbouw als fundament van de Nederlandse circulaire bio-economie.**

De land- en bosbouw produceert voedsel, veevoer en biograndstoffen voor materialen en chemie. Reststromen kunnen ook een energetische toepassing krijgen. Volgens de [Routekaart Nationale Biograndstoffen](#) is het mogelijk om in 2030 zo'n 10Mton meer biograndstoffen te produceren, zonder dat dit ten koste gaat van de beschikbaarheid van voedsel en met een

positieve invloed op biodiversiteit en bodembeheer. Een duurzame landbouw is een onmisbare schakel in de vermindering van onze mondiale ecologische footprint.

Duurzame landbouw draagt bij aan de verhoging van de landschapskwaliteit én aan de opbouw van een bloeiende maakindustrie gebaseerd op duurzame materialen. Minder monocultuur in de landbouw, meer bosbouw en goed beheer/management dragen bij aan meer biodiversiteit. Goed beheer van landbouwbodems draagt bij aan weerbaarheid en koolstofopslag. Strokenteelt en meer kruidenrijk gras kunnen meer opbrengsten genereren. Meer eiwitten zelf produceren draagt bij aan het sluiten van kringlopen en vermindert de druk op waardevolle natuur elders in de wereld.

Een goede relatie met de maakindustrie leidt tot meer inkomenszekerheid voor de landbouwers door diversiteit van afzetmogelijkheden. Producten en reststromen die niet op de voedselmarkt nodig zijn, krijgen immers een rendabele afzet. Nederland kan niet zelfvoorzienend zijn, zeker als het gebruik van biograndstoffen voor bouwmaterialen en chemie toeneemt. Maar de Nederlandse land- en bosbouw kunnen wel een impuls zijn voor verduurzaming van onze economie.

2. Zet in op betere toepassing van biograndstoffen.

De SER spreekt zich uit voor de inzet van biograndstoffen in energietoepassingen omdat dit noodzakelijk is om de klimaatdoelstellingen te halen. De SER onderscheidt de fases opbouw, ombouw en afbouw. Wij zijn van mening dat aanzienlijk meer aandacht voor de opbouw noodzakelijk is. Het nieuwe kabinet zou actief moeten uitdragen dat duurzame biograndstoffen nodig zijn voor de transitie naar een emissievrije economie en dat de materialensector en de chemie en de biotechnologie kunnen bijdragen aan het vastleggen van CO₂. En dat gebruik van goede meststoffen in de landbouw koolstof in bodems kan vastleggen. Vastlegging van CO₂ of vermijding van uitstoot verdient een financiële beloning, waardoor de businesscase ten opzichte van 'fossiel' verbetert.

In de sector biobrandstoffen zijn daarvoor op basis van Europese richtlijnen al stappen gezet. Financiële prikkels ontbreken echter in de materialensector. De Europese Green deal biedt – opnieuw naar analogie van de brandstoffensector - kansen om bij te dragen aan marktontwikkeling, door een toenemend aandeel 'bio' te stimuleren of te verplichten (bijvoorbeeld bij grote productstromen zoals verpakkingen en bouwmaterialen). Hierbij kan ook het *fairtrade* principe leidend zijn.

Het kabinet kan zelf bijdragen aan de opbouw van duurzame nieuwe ketens, bijvoorbeeld tussen de agro- en de chemiesector, door in de SDE++ regeling hier ruimte voor te creëren. Of door een vergelijkbare regeling voor duurzame materialen in het leven te roepen.

Tot slot kunnen de overblijvende reststromen – zoals de SER adviseert - nog worden ingezet voor warmtevoorziening van industrie, glastuinbouw en gebouwde omgeving. CO₂ neutraal regelbaar vermogen blijft noodzakelijk om pieken in de vraag op te vangen en om energievoorziening betrouwbaar en betaalbaar te houden.

3. Verbind afbouw met opbouw

Bio-energie is vooralsnog nodig om aan klimaatdoelstellingen te voldoen, [aldus een recent rapport van het PBL](#). Biograndstoffen zijn ook op lange termijn nodig voor hoge temperatuur warmte in de industrie en voor productie van groen gas omdat elektrificatie niet overal toepasbaar is. Niettemin leven er bij partijen zorgen over de duurzaamheid van biograndstoffen, met name over de werkelijke CO₂-reductie, biodiversiteit, natuur en bodembeheer. Maar deze zijn ofwel binnen bestaande duurzaamheids certificering geadresseerd of onderdeel van verdere aanscherping. Het is gewenst om publieke waarborgen te versterken.

Verbrand geen biograndstoffen die betere opties voor toepassing hebben, en zeker niet wanneer verbranding betere opties verdringt. Pas het steunregime of het beleid zodanig aan dat (deel) stromen die nu wel een betere maar geen rendabele toepassing hebben, alsnog hun weg vinden naar bouwmaterialen of andere houdbare bioproducten. Zo kan lignine uit de stromen houtresten elders (bijvoorbeeld in asfalt) benut worden. Daarmee kan ook het draagvlak groeien voor bio-energie uit reststromen die géén andere toepassing hebben.

Werk daarom – in lijn met het PBL rapport - gelijktijdig met de afbouw van subsidies voor het verbranden van houtresten aan de opbouw en toepassing van betaalbare nieuwe technologieën. Dat kan door benutting van waardevolle bestanddelen extra te stimuleren.

4. Neem regie vanuit een aanspreekpunt.

Nederland heeft goede kaarten om een bloeiende en duurzame circulaire bio-economie tot stand te brengen. We hebben een krachtige landbouwsector, de kennis, de logistiek, de infrastructuur, de innovatiekracht en een kennisintensieve chemie-en biotech cluster die de noodzaak onderschrijft om CO₂-uitstoot fors te reduceren. Wij signaleren echter dat onze kwaliteiten onderbenut blijven. Dat heeft voor een deel te maken met fragmentatie van beleid. De ministeries BZK, EZK, LNV, I&W en BuZa zijn allemaal verantwoordelijk voor een deel terrein, waardoor een heldere lijn ontbreekt. Een voortvarend beleid, gericht op langjarige investeringszekerheid en aangestuurd vanuit één aanspreekpunt zou helpen. Dat maakt ook consistente financiering mogelijk. Dat kan subsidie zijn, maar ook verplicht marktaandelen duurzame biograndstoffen, een CO₂-besparingsbonus of een plafond op CO₂-uitstoot.

Het nieuwe kabinet heeft een belangrijke sleutel in handen. Wij vertrouwen erop dat het nieuwe kabinet de sleutel gebruikt om zowel een nieuwe maakindustrie te stimuleren als onze CO₂-uitstoot fors te verminderen. Daarvoor is het nodig om oog te hebben voor alle inbreng in het debat en voor alle aspecten van duurzaamheid. Wij zijn bereid onze schouders eronder te zetten. Er is een grote inspanning nodig om de transitie te maken van lineaire fossiele systemen naar een circulaire biobased economie. Het is hoog tijd om nu gezamenlijk werk te maken van innovatie zodat de verduurzaming van onze economie vleugels kan krijgen. Graag werken wij samen met het nieuwe Kabinet. We zijn bereid onze vier handvatten nader toe te lichten en om in de komende jaren het kabinet gecoördineerd te blijven voeden met inzichten uit de praktijk van de transitie.

Met vriendelijke groet, namens

Federatie Bio-economie Nederland, Dorette Corbey

Platform Bio-Economie (PBE), Luuk van der Wielen

TKI BBE, Kees de Gooijer

Rotterdam Biomass Commodities Network (RBCN), Peter-Paul Schouwenberg

Nederlandse Vereniging van bioketel leveranciers (NBKL), Eppo Bolhuis

Circular Biobased Delta. Willem Sederel

Energie Nederland (ENL), Medy van der Laan

Branche Vereniging Organische Reststoffen (BVOR), Arjen Brinkmann

Stichting Be-Basic, Bram Brouwer

U.S. Industrial Pellet Association (USIPA), Seth Ginther

Stichting Agrodome, Jaap van de Linde

De Koninklijke Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie (VNCI), Bernard Wientjes

Platform Duurzame Biobrandstoffen, Eric van den Heuvel

NEDERLANDSE VERENIGING DUURZAME ENERGIE (NVDE), Olof van der Gaaf

Chemport Europe, Errit Bekkering

Planet Bio, Biotech Campus Delft, Cindy Gerhardt en Fedde Sonnema